

העותרים

נ ג ד

1. מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית

2. הפרקליט הצבאי הראשי

ע"י פרקליטות המדינה, משרד המשפטים
שדרות וולפסון 2, קריית הממשלה ע"ש דוד בן-גוריון
ירושלים, ת"ד 49029, מיקוד 9149001
טל': 073-3925590 ; פקס: 02-6467011
דוא"ל: HCJ-Dep@justice.gov.il

המשיבים

תגובה מקדמית מטעם המשיבים

1. בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד (כב' השופטת ד' ברק-ארז) מיום 14.5.26, ולארכות שניתנו, מוגשת בזאת תגובה מקדמית מטעם המשיבים.

1. פתח דבר

2. עניינה של העתירה בבקשת העותרים, כי בית המשפט הנכבד יוציא צווים על תנאי כדלקמן:

1. "מדוע לא יחדלו המשיבים, באמצעות החיילים הכפופים להם, מלבצע עיכובים ללא עילה חוקית; ללא קיומו של חשד סביר; בניגוד להוראות פרק ג' סימן ב' לצו בדבר הוראות ביטחון [נוסח משולב] (יהודה והשומרון) (מס' 1651), תש"ע-2009; ובניגוד להוראות המפורטות ב"דף מידע לחייל – סמכות עיכוב", לרבות חובת ההזדהות ומסירת עילת העיכוב;
2. מדוע לא יורו כי אין להביא אדם שעוכב אלא לתחנת משטרה או לבסיס צבאי שבו נמצא גורם חקירה מוסמך, לשם חקירתו בלבד;
3. מדוע לא יורו כי אין לאזוק מעוכבים ולכסות את עיניהם;
4. מדוע לא יאסרו להחרים את חפציהם של מעוכבים, או תעודות הזהות שלהם, ללא מקור סמכות חיצוני;
5. מדוע לא יורו כי אין לשחרר מעוכבים אלא במקום שבו עוכבו, ובשעת לילה – בביתם, וכי יש לאפשר להם ליצור קשר עם בני משפחותיהם טרם השחרור;
6. מדוע לא יורו להקים מנגנון לאיתור מעוכבים בזמן אמת, לרבות באמצעות מענה טלפוני בחמ"לים הצבאיים האזוריים, ולפרסם את פרטי ההתקשרות עמו בעברית ובערבית;
7. מדוע לא יקבעו חובת דיווח בכל מקרה של עיכוב אדם שלא במקום הימצאו, או של עיכוב שנמשך עשרים דקות ומעלה;
8. מדוע לא יערכו ביקורת שבועית על הדיווחים הנ"ל;

9. מדוע לא יפרטו כיצד בכוונתם להטמיע ולאכוף באופן שוטף את ההנחיות כאמור בסעיפים 1-8 בקרב חיילים".

3. כבר בפתח הדברים יובהר, כי הפקודות הצבאיות והנהלים הרלבנטיים, מסדירים באופן מקיף את אופן השימוש בסמכות עיכוב, לרבות ביצוע העיכוב והמגבלות החלות עליו. עוד יובהר, כפי שיפורט להלן, כי במסגרת הפקודות והנהלים האמורים, ישנה הסדרה מפורטת של סוגיות שונות הנוגעות להפעלת סמכות העיכוב, ובתוך כך התנאים להפעלת הסמכות; מיקום החזקתו של המעוכב ומשך הזמן שבו ניתן לעכבו; התנאים להחזקת המעוכב, לרבות הספקת מים, מזון וביגוד מתאים; השימוש באיזוק וכיסוי עיניים; וכן תפיסת חפציו של המעוכב.

4. בצד הדברים האמורים, יצוין כי המקרים המועלים בטענות העותרים הועברו לבירור הגורמים הרלוונטיים. לאחר בחינת הדברים, עולה כי ביחס לחלק מהמקרים המוזכרים בעתירה, ייתכן שהכוחות לא פעלו בהתאם לכלל ההוראות הקבועות בנהלי הצבא. עוד נמסר, כי חלק מפניות אלו טופלו נקודתית אל מול גורמי החטיבה וכן הוצגו לדרג הפיקודי הבכיר, לצורך חידוד נהלים בנושא.

בהמשך לכך, וכפי שיפורט להלן, הפקודות והנהלים חודדו, גם בהקשר זה, לכלל הכוחות הפועלים באיו"ש. זאת, לרבות באמצעות קיום כנס "ממעצר ועד כליאה" אך לאחרונה ביום 15.7.26, בו השתתפו גורמי הביטחון הרלוונטיים, ובהם נציגי האג"ם בחטיבות השונות בפיקוד מרכז, נציגי משטרה צבאית, נציגי מג"ב ונציגי שב"ס.

עוד יובהר, כי כנס זה נערך על רקע עבודת מטה שמבוצעת בימים אלה לצורך תיקוף ועדכון ההוראה הפיקודית ולצורך חידוד ההנחיות בנושא לבעלי התפקידים השונים. בנוסף לכך, גורמי הפיקוד פועלים בימים אלה לשילוב הרצאה ייעודית במסגרת האימון שנערך לכוחות לפני תחילת תעסוקה מבצעית בכל הנוגע לסמכויות הכוחות בעת עיכוב ומעצר, כמו-גם בעניין הוראות הפקודה. זאת, במטרה לחשוף את הכוחות באופן תדיר, ובסמוך לתחילת התעסוקה המבצעית, לנהלים ולפקודות הרלוונטיים לעניין זה. נוסף על כך, הכוחות עוברים תדריכים בנושא סמכויות מעצר ועיכוב כחלק מכניסתם לתעסוקה מבצעית וכן במסגרת תדריכים טרם יציאתם לפעילויות מבצעיות.

לא למותר לציין כי הנהלים בנושא מוטמעים באופן שוטף בקרב כוחות צה"ל הפועלים באיו"ש, והם ימשיכו וירוענו באופן עתי בקרב הכוחות.

5. במצב דברים זה, המשיבים יטענו כי הדיון בסעדים המבוקשים בעתירה – הן במישור הנהלים, הן במישור הפעולות להטמעתם ולצורך הימנעות הישנותם של מקרים כגון דא – התייתר בלא צורך בהכרעה שיפוטית. בתוך כך, המשיבים יעמדו על כך שאף אין מקום להושטת יתר הסעדים שהתבקשו בעתירה, בין היתר על רקע הבדיקה הפרטנית של המקרים ובמקרים המתאימים העברתם לבחינת הפרקליטות לעניינים מבצעיים, ועל כן דינה להימחק.

כך בתמצית, וכעת ביתר הרחבה.

כל ההדגשות במסמך הוספו, אלא אם צוין אחרת.

2. תשתית נורמטיבית

2.1. הדין החל באזור – תחיקת הבטחון

6. כידוע, על המפקד הצבאי באזור יהודה ושומרון (להלן גם: **האזור**) מוטלת האחריות לשמירה על הבטחון ועל הסדר הציבורי. אחריות זו מיושמת באמצעות כוחות צה"ל הפרוסים ברחבי האזור וכן באמצעות כוחות משטרת ישראל – מחוז ש"י.

7. לצורך מימוש תפקידם בשמירה על הבטחון והסדר הציבורי באזור, הוקנו לחיילי צה"ל בתחיקת הבטחון סמכויות שונות. הסמכויות הרלוונטיות לענייננו הינן סמכויות העיכוב והמעצר המעוגנות בצו בדבר הוראות ביטחון [נוסח משולב] (יהודה ושומרון) (מס' 1651), התש"ע-2009 (להלן: **הצב"ט** או **הצו**).

8. סעיפים 22-28 לצב"ט מפרטים את **סמכויות העיכוב** הנתונות לחיילי צה"ל באזור. על פי סעיף 22 לצב"ט, כאשר יש לחייל יסוד סביר לחשוד, כי אדם עבר עבירה על תחיקת הביטחון, או כי הוא מתכוון לעבור עבירה העלולה לסכן את שלומו או את ביטחונו של אדם, או את שלום הציבור או את ביטחונו, רשאי החייל לעכב את אותו האדם, על מנת לברר את זהותו ומענו או כדי לחקור אותו.

עוד קובע הסעיף כי במקרה בו יש יסוד סביר להניח כי האדם עבר עבירה או שהזיהוי היה בלתי מספק, באפשרות החייל להורות לאדם להתלוות אליו למקום בו מצוי גורם בעל סמכות חקירה או להתייצב במקום כאמור.

9. סעיף 26(ב) לצב"ט קובע כי לא יעוכב אדם לפרק זמן העולה על 3 שעות ואולם רשאי קצין צה"ל בדרגת סא"ל לפחות או קצין משטרה להאריך את משך העיכוב לפרק זמן נוסף שלא יעלה על 3 שעות.

10. סעיף 31 לצב"ט קובע את סמכותו של חייל **לעצור** ללא פקודת מעצר אדם שעבר עבירה על הצב"ט או שיש מקום לחשוד בו כי עבר עבירה כאמור. עוד קובע הסעיף כי מי שנעצר כאמור יועבר לתחנת משטרה או למקום מעצר שנקבע על ידי המפקד הצבאי.

2.2. הנוהל הפיקודי בנושא עיכוב ומעצר

11. נוהל פיקודי של פיקוד המרכז (לעיל ולהלן: **הנוהל הפיקודי** או **ההוראה הפיקודית**) כולל הוראות מפורטות בנוגע להפעלת סמכויות עיכוב ומעצר בידי חיילי צה"ל לרבות בנוגע לכבילת ידי עצורים או כיסוי עיניהם.

12. הנוהל הפיקודי הוא בסיווג **סודי**, ועל כן אינו מצורף לתגובה זו. ככל שבית המשפט הנכבד יראה זאת לנכון ויורה על כך, יוצג הנוהל הפיקודי בפניו במעמד צד אחד.
13. הנוהל הפיקודי, המתוקף מעת לעת, מחייב את כלל הכוחות הפועלים במרחב פיקוד המרכז. תכליתו של הנוהל להנחות את הכוחות כיצד להפעיל סמכויות עיכוב ומעצר הנחוצות להם לצורך מילוי תפקידם, באופן המבטיח הקפדה על זכויות המעוכבים והעצורים.
- בהקשר אחרון זה יוער, כי בימים אלה מתבצעת מלאכת עדכון לנוהל, בדומה ליתר הפקודות המתעדכנות באופן עיתי.
14. בהתאם לנוהל הפיקודי, כל חייל רשאי לעכב **כל אדם** (ובכלל זה ישראלים, פלסטינים ואזרחים זרים) המצוי באזור יהודה ושומרון בהתקיים התנאים הקבועים בתחיקת הביטחון.
15. בהתייחס לסמכות העיכוב, קובע הנוהל כי חייל רשאי לעכב אדם כאשר יש לו יסוד סביר לחשוד כי אותו אדם עבר עבירה או עומד לעבור עבירה העלולה לסכן את שלום הציבור או ביטחונו, וזאת לצורך בירור פרטיו האישיים או כדי לאפשר לבעל סמכות חקירה (שוטר או איש שב"כ) לקחתו ולחקור אותו. בנוסף לכך רשאי החייל לעכב אדם אם יש חשד סביר לחשוד כי הוא בעל מידע (כגון עד ראייה) הקשור לעבירה שהתבצעה או עבירה עתידית העלולה לסכן את שלום הציבור או בטחונו.
16. במקרים בהם הזיהוי היה בלתי מספק או כאשר יש חשש כי אותו אדם לא יתייצב במקום בו מצוי בעל סמכות החקירה, רשאי החייל אף להורות לאותו אדם להתלוות למקום בו מצוי בעל סמכות חקירה (משטרה או שב"כ).
17. הנוהל הפיקודי קובע מפורשות כי **לא ניתן לעכב אדם כצעד "ענישתי" או "חינוכי" אלא אך ורק לצורך מימוש אחת מן המטרות שפורטו לעיל**, כאשר עיכוב הוא פעולה שנועדה לתכלית ברורה וספציפית, כמפורט לעיל.
18. כן קובע הנוהל כי החייל יזהה את עצמו בפני אותו אדם, יודיע לו שהוא מעוכב ויבהיר לו את סיבת העיכוב בהקדם האפשרי. החייל יודא שהמעוכב שווה בתנאי שהות סבירים וראויים ושסופקו לו מים ומזון במידת הצורך.
19. **ככל שאדם מתנגד בכוח לעיכובו ואינו מקיים את הוראות החייל או מפריע לו להשתמש בסמכויותיו, ניתן להורות על מעצרו בהתאם לכללי המעצר המקובלים**. עם זאת, מובהר בנוהל הפיקודי, כי אין לעצור אדם כאשר ניתן להסתפק בעיכובו.

20. לשלמות התמונה יצוין, כי הנוהל כולל הוראות גם ביחס לסמכות המעצר הנתונה לחייל, וכן ביחס לסדר הפעולות בעת מעצר (פרקים בנושא תהליך המעצר, קליטת עצורים במתקני השהייה/כליאה ועיכוב).

21. וחזרה לעניין העיכוב. ההוראה קובעת כי עיכוב בשטח לא יארך לפרק זמן העולה על שעה, וככל שהעיכוב חוצה פרק זמן זה, יש להעביר את המעוכב לבסיס קרוב. בבסיסה של הוראה זו ניצבת תכלית הנועדה לשמור על תנאי עיכוב הולמים מחד גיסא, ותכלית ביטחונית מאידך גיסא. עוד נקבעו הוראות שתפקידן להבטיח מתן תנאים הולמים, ובהם חדר אטום לגשם ולקור (בתקופת החורף אף יש לספק ביגוד חם), הושבת המעוכב על כיסא ולא על רצפת החדר, וכן אבטחת החדר על ידי שני מאבטחים שתפקידם לשמור על המעוכב ולדאוג לשלומם ולכבודם. בנוסף, יש לספק למעוכב מים עם הגעתו לבסיס, תוך בחינת הצורך בחידוש אספקת המים באופן עיתי; וכן הספקת מזון בסיסי בחלוף שעותיים מתחילת העיכוב או על פי בקשתו של המעוכב.

בהקשר אחרון זה יצוין, כי כאמור לעיל בימים אלה נעשית עבודת תיקוף לנוהל. במסגרת זו צפויות ההוראות הרלוונטיות לעבור עדכון, ובין היתר, לקבוע כי ככלל העיכוב יתבצע בשטח, במקום שבו חל העיכוב; ובצד האמור, ככל שישבור מפקד הפלוגה כי קיים צורך מבצעי או ביטחוני (לרבות סיכון הכוח) בהימצאות במקום, ניתן יהיה להעביר את המעוכב לבסיס או מחנה.

22. על רקע הנתען בעתירה יובהר, כי בהתייחס לכיסוי עיניים, קובע הנוהל כי **עיניהם של העצורים יהיו מכוסות על ידי פלגית** ממועד מעצרו ועד להכנסתם למתקן הכליאה ככל שקיים **צורך מבצעי** בהתאם לרמת הסיכון וחשש מהימלטות העצור. על פי לשון ההוראה למונח "צורך מבצעי" שני ראשים: האחד, רמת הסיכון הנשקפת מהעצור, והשני, חשש מהימלטות העצור. בנוסף לכך, נקבע כי עיני העצורים יהיו מכוסות לאורך שלב נידוד העצורים מהשטח למתקן הכליאה.

כמו כן, אף שהדבר אינו נדרש לצורך מענה לטענות העותרים המתייחסות לכיסוי עיניים בעת עיכוב, נציין, כי **הצורך המבצעי בעת מעצר עשוי להתייחס למגוון תרחישים**: למניעת חשיפתו של העצור למידע מסווג או לשיטות פעולה חסויות; למניעת איסוף מידע על אודות מתקנים ביטחוניים; לשמירה על ביטחונם של הכוחות הפועלים בשטח או למניעת חשיפתם או חשיפת כוחות אחרים; למניעת תקשורת בין העצור לבין עצורים אחרים או גורמים אחרים; וכן למניעת הימלטות. הנוהל הפיקודי מותיר שיקול דעת למפקד הכוח בשטח להחליט בדבר הצורך בכיסוי עיניים בהתאם להערכת המצב שהוא מקיים בנוגע לקיומו של צורך ביטחוני או לחשש המלטות של העצור. הערכת המצב של המפקד תלויה בתנאי השטח, הסביבה המבצעית, טיב החשדות כנגד העצור, מסוכנות האדם העצור, יכולותיו הפיזיות של העצור וכשירות הכוחות בשטח.

23. יודגש, כי הנוהל הפיקודי מאפשר כיסוי עיניים רק כלפי עצורים ורק בהתקיים צורך מבצעי. לכן, ככל שמדובר במעוכבים, הפקודה אינה קובעת סמכות מפורשת לכסות את עיני המעוכבים.

בהקשר אחרון זה יצוין, כי אף ביחס להוראה זו צפוי הנוהל לעבור עדכון, כך שההוראה המתוקנת תקבע סמכות מפורשת לכסות את עיניהם של מעוכבים, אך יודגש כי עיניהם של מעוכבים לא יכוסו בעת שהייה במקום העיכוב, אלא מקום שבו נדרשת העברתם למוצב צבאי או בסיס סמוך, ובכפוף לצורך מבצעי. עוד צפוי להיקבע בהוראה המתוקנת, כי לאחר הכנסת המעוכבים לחדר מאובטח, יוסר כיסוי העיניים.

2.3. הטמעת הדין והנהלים בקרב הכוחות

24. נדגיש, כי מלבד ההוראה הפיקודית, המתוקפת ומופצת מעת לעת לכוחות פיקוד המרכז, נעשות פעולות נוספות על מנת להטמיע את כללי העיכוב והמעצר בקרב הכוחות.

25. כך, כבר בשנת 2007 גובש דף מידע למפקדי צה"ל באיו"ש בנושא "סמכויות עיכוב". דף מידע זה יחד עם דפי מידע נוספים הופץ במסגרת אוגדן מידע למפקד באיו"ש המפרט סמכויות שונות של כוחות צה"ל בנושא אכיפת החוק וטיפול בחשודים בגזרת איו"ש (להלן: **האוגדן**). האוגדן נמסר לכל מפקד חטיבה מרחבית באיו"ש עם כניסתו לתפקיד.

26. בנוסף, כאמור לעיל, גורמי הפיקוד פועלים בימים אלה לשילוב הרצאה ייעודית במסגרת האימון שנערך לכוחות לפני תחילת תעסוקה מבצעית בכל הנוגע לסמכויות הכוחות בעת עיכוב ומעצר, כמו-גם בעניין הוראות הפקודה.

27. ככלל, במקרים בהם מתקבלות טענות קונקרטיות בנוגע לחריגות מהנהלים בעת הפעלת סמכות עיכוב או מעצר, הפניות מופנות להתייחסות הגורמים הרלוונטיים בחטיבות המרחביות, ולפי הצורך מטופלים המקרים הפרטניים ומחודדים הנהלים והסמכויות בפני המפקדים.

28. עוד יצוין, כי במהלך חודש מרץ 2026 התקיים דיון ייעודי בנושא עיכובים בראשות קצין אג"מ פיקוד מרכז, בהשתתפות נציגי אגפי המבצעים של האוגדות ונציג מג"ב, שבמסגרתו הנחה האחרון על שיפור הנהלים בכל הנוגע להפעלת סמכות העיכוב והטמעתה בקרב הכוחות.

בנוסף, במסגרת דיון זה, הנחה קצין האג"מ על תיקוף ההוראה הפיקודית, שמתבצע בימים אלה כאמור לעיל, וחידוד ההנחיות בנושא במסגרת שיעורים ייעודיים לכוחות הפועלים באזור. בהתאם, מאז הנחייתו של קצין האג"מ על תיקוף ההוראה הפיקודית וחידוד ההנחיות, מבוצעת עבודת המטה לתיקוף ההוראה, אשר צפויה להסתיים בתקופה הקרובה; נערך כנס בנושא "ממעצר ועד כליאה" ביום 15.7.26; וההוראות הרלוונטיות חודדו בקרב כלל הכוחות.

29. אשר לדיווחים על עיכובים בזמן אמת – כפי שנמסר מטעם רע"ן אג"ם במינהל האזרחי, כיום דיווחים על מעוכבים מועברים למנהלת התיאום והקישור הגזרתית, אליה ניתן לפנות באמצעות המנגנונים או הקישור הפלסטיני לצורך איתור המעוכבים. עוד נמסר, כי פניות כאמור אכן מתבצעות גם כיום.

3. עמדת המשיבים

30. בטרם נתייחס לטענות שבמוקד העתירה, בדבר הפרקטיקה הנטענת בנוגע לעיכובים, נקדים התייחסות לרקע לדברים.

31. במרחב יהודה ושומרון קיימים שטחי אש נרחבים וכן יישובים ישראלים ומוצבים צבאיים שהכניסה אליהם אסורה או מוגבלת על פי דין. במקרים בהם נכנס אדם לשטח שאינו רשאי להיכנס אליו, נדרשים כוחות צה"ל, כחלק מאחריותם לשמירה על הביטחון והסדר הציבורי במרחב לעכב את אותו אדם החשוד בהפרת הדין על מנת לברר את זהותו וכוונותיו ולהחליט בנוגע לאופן הטיפול בו.

כחלק מהאמור, נדרשים כוחות צה"ל הפרושים במרחב להתמודד לא אחת עם מקרים בהם רועי צאן וגורמים אחרים נכנסים בלא היתר לשטחי אש, או מגיעים בקרבה למוצבים צבאיים או ליישובים ישראלים באופן המעורר חשד להפרת החוק או ליצירת סיכון ביטחוני.

במקרים אלה, הפעלת סמכות העיכוב נדרשת על מנת לברר את זהותו של האדם שעוכב, ולעמוד על הסיכון הבטחוני הנשקף ממנו. במקרים בהם עולה חשד כי נשקף סיכון מאותו אדם, נבחנת האפשרות לעוצרו או להעבירו לידי משטרת ישראל, וכך גם במקרים בהם עבר אותו אדם עבירה המצדיקה פתיחה בחקירה.

יצוין, כי הכוחות בשטח נתקלים לעיתים קרובות בסירוב של רועי הצאן להזדהות, ורבים מהם אינם נושאים כלל אמצעי זיהוי. במקרים אלה עשוי הזיהוי לארוך פרק זמן מסוים, אולם בכל מקרה הכוחות מונחים שלא להחזיק מעוכב לפרק זמן העולה על 3 שעות, אלא אם ניתן אישור חריג מטעם קצין בדרגת סא"ל או קצין משטרה. יובהר, כי הימנעותו של מעוכב מלהזדהות, עשויה להוביל להעברתו של המעוכב לחקירה, ובנסיבות מסוימות אף תיבחן האפשרות לעוצרו.

32. מכל מקום, המשיבים יבהירו כי אין כל פקודה, הנחיה או מדיניות לפיה יש לעכב תושבים פלסטיניים ל"צורכי ענישה" – והדבר הוא כאמור אסור על פי הנהלים. זאת ועוד, כאמור לעיל, על דרך השגרה, במסגרת הערכות מצב ותדרוכים מדגישים המפקדים הבכירים כי כל עיכוב יתבצע, רק במקרה הצורך, כאשר יש לחייל יסוד סביר לחשוד כי המעוכב עבר עבירה או עומד לעבור עבירה, וזאת לצורך ברור זהות המעוכב ומענו או כדי לחקור אותו.

3.1. התייחסות לטענות הפרטניות בעתירה

33. טרם הגשת העתירה דנן התקבלו מספר פניות מטעם ב"כ העותרים במסגרתן פורטו אירועים שבהם בוצעו עיכובים בנסיבות שונות, ואירועים נוספים אף פורטו במסגרת העתירה עצמה. יצוין כי בירור פניות אלו חפף בחלקו את הליך גיבוש התגובה דנן, וכי גורמי הצבא רואים חשיבות רבה במיצוי הבירור ומתן התייחסות פרטנית, ככל שניתן, לטענות שהובאו על-ידי ב"כ העותרים והאירועים המפורטים הוצגו בפני הדרגים הבכירים בפקוד המרכז.

א. באירוע מיום 25.10.25 נטען כי בשעות אחר הצהריים, הגיעו 4-5 חיילים לביתו של תושב קהילת רועים. עוד נטען, כי החיילים הבחינו בו אוסף מתכות בשטח המשמש כמטווה. בהמשך לכך, נטען כי התושב נלקח לבסיס צבאי סמוך, שם הוחזק למשך שעות בעודו שרוע על הרצפה, ידיו אזורקות ועיניו מכוסות ולבסוף שוחרר בלא כלום (סעיף 24 לעתירה).

עיון ביומן המבצעים של חטיבה 417 העלה כי באותו היום בשעה 15:06 התקבל מההגנה המרחבית דווח על אודות פלסטיני שנחשד בכך שאסף תרמילים ממטווחי בא"ח 900. החשוד עוכב למשך 3 שעות במוצב "ברווז" באישור סמג"ד ושוחרר בשעה 19:37. יצוין, כי מעיון ביומן המבצעים לא עלה תיעוד לעניין אופן העיכוב.

ב. באירוע מיום 24.11.25 נטען כי בשעה 09:00 לערך הגיעו כוחות צבא, מלווים במתיישבים, למטע זיתים סמוך לכפר סמוע. כמו-כן, נטען כי החיילים דרשו מן התושבים לעזוב את המקום, וזאת על אף שהתושבים הציגו מסמכי בעלות על הקרקע וכי החיילים החרימו להם את מפתחות הטרקטור. על פי הנטען, חמשת התושבים האמורים עוכבו למחנה צבאי קרוב ושוחררו לבסוף בשעה 14:30 לאחר שלא נחקרו כלל, וכי תעודת הזהות של אחד המעוכבים לא הושבה לו, ולא נמסרה לו אסמכתא על תפיסתה (סעיף 25 לעתירה).

עיון ביומן המבצעים של חטיבת יהודה העלה כי התקבל דווח על חרישה לא מאושרת בהשתתפות 25 פלסטינים, סמוך ל"חוות שני לבנה". בהגיעם של כוחות הצבא, הוצא לאזור צו שטח צבאי סגור ועוכבו 5 פלסטינים אשר התקרבו לחווה. בהמשך, התקהלות הפלסטינים פוזרה והמעוכבים שוחררו. יצוין, כי מעיון ביומן המבצעים לא עלה תיעוד לכך שנלקחו מהמעוכבים תעודות זהות, ואף נעשה ניסיון ליצירת קשר עם מפקד הגזרה בנוגע לאירוע זה, אולם לא נמסרו מטעמו פרטים נוספים.

ג. באירוע מיום 1.12.25 נטען כי בשעה 08:00 לערך עוכבו ארבעה צעירים, בהם קטין, תושבי אחד הכפרים שבדרום הר חברון. על פי הנטען, העיכוב בוצע על ידי כוחות צה"ל לאחר שתושבי הכפר הזעיקו משטרה למקום, בעקבות חיתוך של אחת מגדרותיהם על ידי מתיישבים. לטענתם, כוחות צה"ל עיכבו את הארבעה ולקחו אותם לנקודה צבאית בסמוך ל"מחסום מיתר".

עוד נטען, כי שלושה מהמעוכבים שוחררו במהלך הערב, והקטין שוחרר בשעה 23:00 בלילה, תוך שהושארו במיקום מבודד מחוץ לבסיס ובלא כלום, מבלי שהובאו בפני גורם חקירה ומבלי שנמסרה הודעה למשפחתם (סעיף 26 לעתירה).

עיון ביומן המבצעים של חטיבת יהודה העלה כי דווח מסיור החוות על אודות תפיסת שני פלסטינים במרחב האבטחה של חוות אשכולות, וזאת לאחר שבוצע נוהל מעצר חשוד אשר כלל מספר יריות לאוויר על-ידי סיור קציני הגמ"ר בחוות. עוד עלה מיומן המבצעים כי המעוכבים נתפסו בשעה 8:54 ושוחררו בשעה 10:59, וזאת בניגוד לטענת העותרים. פרט לכך, כפי שנמסר מטעם הגורמים הרלוונטיים, לא עלו פרטים נוספים, וזאת אף לאחר יצירת קשר עם מפקד הגזרה בזמן האירוע.

ד. באירוע מיום 4.12.25 נטען כי בשעה 10:00 עוכבו שני תושבים ליד חלחול, בסמוך לביתם ובהמשך נלקחו למחנה צבאי. עוד נטען כי מכשירי הטלפון שלהם נלקחו וחומרי תיעוד שצילמו נמחקו, בלא צו או החלטה כתובה. על פי הנטען, המעוכבים שוחררו בשעה 22:00 בקירוב ליד מחנה ערוב סמוך לכביש 60, לא הובאו בפני גורם חקירה ולא הוגש נגדם כתב אישום. לבסוף נטען, כי לאחר שחרורם, הובלו שני המעוכבים על ידי בני משפחותיהם לבית חולים בשל האלימות שהופנתה כלפיהם והתנאים שבהם הוחזקו. מעיון ביומן המבצעים של חטיבת עציון לא אותר תיעוד לאירוע המפורט (סעיף 27 לעתירה).

ה. באירוע מיום 9.12.25 נטען כי בשעה 11:00 בקירוב עוכבו שני אחים תושבי אזור ד'הריה, לאחר שדיווחו למשטרה כי הותקפו בידי קבוצה גדולה של מתיישבים. על פי הנטען, כוחות משטרה הגיעו למקום בליווי צבאי ושני המעוכבים נלקחו למיקום לא ידוע, ולאחר נסיונות רבים לאתרם, התקבל מידע לפיו השניים מוחזקים בבסיס עתניאל. כמו-כן, נטען כי השניים שוחררו בשעה 21:00, מבלי שהובאו בפני גורם חקירה (סעיף 28 לעתירה).

עיון ביומן המבצעים של חטיבת יהודה העלה כי התקבל דיווח על אודות 4 מתיישבים אשר נכנסו לחלקה פלסטינית באמצעות טרקטורונים. בהגעת הכוחות לאזור, ועל אף שלא קיים תיעוד לאירוע ביומן המבצעים, עלה מהדיווח כי התקיים באותו אזור חיכוך מילולי בין מתיישב לחמישה פלסטינים. פרט לכך, כפי שנמסר מטעם הגורמים הרלוונטיים, אין מידע נוסף העולה מיומן המבצעים.

ו. באירוע מיום 26.12.25 נטען כי עוכב תושב פלסטיני המתגורר בח'ירבת א-רכיז, לאחר שרשב"ץ היישוב אביגיל הגיע לחלקה החקלאית שהתושב מעבד למחייתו, חתך את הגדר, והזעיק למקום צבא. על פי הנטען, למעוכב לא נמסרה סיבת העיכוב, הוא הוחזק בבסיס צבאי בתנאים קשים, וזאת למעלה מארבע שעות שבסופן שוחרר בלא כלום (סעיף 29 לעתירה).

עיון ביומן המבצעים של חטיבת יהודה לא העלה תיעוד לאירועים הדומים לנטען במרחב ובזמן המצוינים.

ז. באירוע מיום 10.1.26 נטען כי עוכבו שלושה תושבים פלסטינים מאל חדידיה שבצפון בקעת בירדן, בעודם חורשים אדמות פרטיות. השלושה נלקחו למוצב הצבאי המכונה "ברווז" כשהם אזוקים. עוד נטען, כי המעוכבים הוחזקו מחוץ לעמדת השמירה בתנאי קור קיצוניים וכי לבסוף שוחררו בלא כלום (סעיף 30 לעתירה).

עיון ביומן המבצעים של חטיבה 417 העלה כי התקבל דיווח מגדוד העמקים אודות עבודה בלתי חוקית של פלסטינים במתווה חרישה מדרום ליישוב "רועי". בשעה 11:51 עוכבו 2 פלסטינים שנלקחו למוצב "ברווז" באישור סמג"ד ואלו שוחררו בשעה 16:33. עוד עולה מעיון ביומן המבצעים כי הנ"ל עוכבו מעל ל-3 שעות מבלי שהדבר אושר על-ידי המג"ד או המח"ט.

יובהר, כי בהמשך לאירוע האמור, ביצע מפקד החטיבה חידוד נהלים בקרב הכוחות, ובפרט לעניין ההקפדה על זמני העיכוב; וכי מעיון ביומן המבצעים עולה כי ניתן להצביע על ירידה בכמות החריגות מסוג זה.

ח. באירוע מיום 29.1.26 נטען כי בשעה 11:30 עוכב תושב פלסטיני על ידי הצבא ברוג'ים עלי, כאשר ניסה לבלום ניסיון של מתיישבים לגנוב צאן מביתו. על פי הנטען, המעוכב שוחרר בשעה 19:00, מבלי שהובא בפני גורם חקירה.

עיון ביומן המבצעים של חטיבת יהודה העלה כי בשעה 10:48 התקבל דווח על אודות 3 פלסטינים רעולי פנים אשר אחזו באלות והתקרבו למתיישב רועה צאן ממשק מן. עוד עלה כי בהגעת הכוחות לאזור, טען המתיישב כי נזרקו לעברו אבנים ואף התקבל תיעוד של פלסטינים מחזיקים אבנים. בהמשך לכך עיכבו הכוחות חשוד פלסטיני אחד וכי השניים הנוספים ברחו מהאזור. עיון ביומן אינו מעלה תיעוד על אודות שעת העיכוב, אולם כפי שנמסר מטעם הגורמים הרלוונטיים, וכפי שאף עולה מהתיעוד ביומן, המעוכב שוחרר בשעה 18:03.

ט. באירוע מיום 31.1.26 נטען כי בשעה 13:45 עוכב צעיר תושב אל חדידיה שבצפון בקעת הירדן. על פי הנטען, מתיישבים תקפו את התושב במרעה והובילו אותו להתיישבות הקרובה וכי בהמשך לכך, לאחר כשעה, הגיעו שוטרי מג"ב וחיילים למקום. עוד נטען כי המעוכב שוחרר בשעה 19:00, וזאת מבלי שהובא בפני גורם חקירה (סעיף 32 לעתירה).

עיון ביומן המבצעים של חטיבה 417 העלה כי בשעה 11:28 התקבל דווח מגדוד העמקים אודות רועה צאן פלסטיני ועדר המצויים בשטח אש 900. בשעה 13:17 הגיעו הכוחות לאזור ועיכבו פלסטיני במוצב "ברווז" באישור סמג"ד.

עוד עלה מעיון ביומן המבצעים כי המעוכב שוחרר בשעה 17:09, וכן נמסר כי נסיבות משך העיכוב עודן בבירור בחטיבה.

י. באירוע מיום 2.2.26 נטען כי בשעות הבוקר הגיעו מתיישבים למטע הזיתים שבחצר ביתה של משפחה פלסטינית המתגוררת באזור מסאפ יטא. עוד נטען, כי לאחר שבני המשפחה ניסו להרחיקם והזעיקו משטרה, הגיעו חיילים ועיכבו את אב המשפחה ללא הסבר. על פי הנטען, המעוכב נלקח לבסיס צבאי סמוך ושוחרר בשעת צהריים מאוחרת, מבלי שהובא בפני גורם חקירה (סעיף 33 לעתירה).

עיון ביומן המבצעים של חטיבת יהודה העלה כי התקבל דיווח ממשטרת ישראל על אודות פלסטיני שדיווח כי ביתו הותקף על-ידי מתיישבים, סמוך לסוסיא. אולם, עיון ביומן לא העלה תיעוד ביחס לעיכוב המדווח. עוד נמסר, כי האירוע הועבר להמשך טיפולה של משטרת ישראל.

יא. באירוע מיום 16.2.26 נטען כי עוכב תושב כיסאן שליד בית לחם, לאחר שמתיישב הבחין בתושב שרעה את עדרו בסמוך לביתו באדמות פרטיות שבבעלות משפחתו והזעיק את הצבא בטענה שהתושב איים עליו. על פי הנטען, המעוכב נלקח לבסיס צבאי, שם הוחזק במשך שלוש שעות שבמהלכן, לטענתו, הוכה. לבסוף, נטען כי המעוכב שוחרר מבלי שנחקר (סעיף 34 לעתירה).

עיון ביומן המבצעים של חטיבת עזיון העלה כי התקבל דיווח מהמת"ק אודות מתיישבים שרעו את צאנם בפאתי כיסאן. כוח שהוקפץ למקום מצא מתיישבים עם צאן וכן מספר פלסטינים, כשאחד מהפלסטינים היה רעול פנים והחזיק אלה. רעול הפנים עוכב ושוחרר על ידי הכוח לאחר 3 שעות.

34. להלן יפורטו האירועים הנוגעים לעותרים עצמם, כפי שהובאו במסגרת העתירה:

א. באירוע מיום 6.3.26 נטען כי בשעה 15:30 לערך עוכב העותר 1 לאחר שמתיישב ראה את התושב עם עדרו על אדמתו ודיווח לכוחות צה"ל. על פי הנטען, העותר 1 ניסה להסביר לכוח שהגיע שהוא נמצא באדמה השייכת לו וכי יש בידו מסמכים המוכיחים זאת. ואולם, לטענתו, אלו הכו אותו, קשרו לו את הידיים, כיסו לו את העיניים ולקחו אותו לבסיס בסוסיא. כמו-כן, נטען כי העותר 1 הוחזק בסמוך לשי"ג בעודו שכוב על הרצפה, והוכה כאשר עניו מכוסות. לבסוף, נטען כי העותר 1 שוחרר בשעה 24:00 בלא שנחקר (סעיף 36 לעתירה).

עיון ביומן המבצעים של חטיבת יהודה העלה כי בעקבות דיווח ממוקד על התקהלות של 10 פלסטינים סביב רועה צאן מתיישב סמוך למשק מן, הגיע כוח סיור לאזור. בהמשך לכך, הורחק פלסטיני אשר סירב להתפנות מהנקודה. עוד עלה כי שאר הפלסטינים עוכבו ושוחררו בשעה 18:57. כן יצוין, כי בהמשך לאירוע האמור נפתחה בדיקה מקדימה במצ"ח אשר טרם הסתיימה.

ב. באירוע מיום 24.3.26 נטען כי בשעת הצהריים עוכבו העותר 1 ובנו בעודם במרעה. על פי הנטען, מתיישב התקרב אל השניים וניסה להבריא את העדר, ולאחר שאלה לא עזבו את המקום - האירוע דווח לכוחות צה"ל. כמו-כן, נטען כי החיילים גירשו את העדר באמצעות גז מדמיע ורימוני הלם. לטענתם, העותר 1 ובנו עוכבו ונלקחו לש"ג בבסיס סוסיא - שם הוחזקו בגשם במשך כארבע או חמש שעות ולבסוף שוחררו מבלי שנחקרו (סעיף 37 לעתירה).

עיון ביומן המבצעים של חטיבת יהודה העלה כי לא אותר תיעוד ביחס לאירוע המפורט.

ג. באירוע מחודש מרץ 2026 נטען כי העותר 2 עוכב בעת ששהה במרעה, לאחר שלמקום הגיעו שני מתיישבים וכוח צה"ל. נטען כי העותר 2 נלקח למוצב "ברווז" בעת שהוא אזוק ועיניו מכוסות, שם הוחזק במשך כחמש שעות ליד הש"ג. עוד נטען כי העותר 2 ספג מכות וקללות על ידי החיילים, כי הוחזק על הרצפה וכי לא התאפשר לו להתפנות או לקבל מים. כמו-כן, נטען כי העותר 2 שוחרר מבלי שנחקר, בשטח פתוח בשעות הלילה (סעיף 39 לעתירה).

מגורמי החטיבה נמסר כי תיאור האירוע לוקה בכלליות וכי בהיעדר נתונים על מועד קונקרטי קיים קושי להתחקות אחר המקרה המתואר. עוד יובהר, כי כפי שנמסר מטעם הגורמים הרלוונטיים, בוצעה בחינה של כלל הרשומות ביומן המבצעים בחודש מרץ 2026 אולם לא נמצא תיעוד לאירוע כאמור.

ד. באירוע מאפריל 2026 נטען כי העותר 2 עוכב בעת ששהה במרעה וזאת לאחר שכוחות צה"ל הגיעו למקום, אזקו את התושב וכיסו את ראשו בשקית ניילון. על פי הנטען, העותר 2 נלקח לבסיס צבאי ושוחרר בחלוף כארבע שעות במהלך הוחזק אזוק וכפות על הרצפה וללא שנחקר. עוד נטען, כי בעת ששוחרר, הושלך העותר 2 לתוך שלולית מים.

מגורמי החטיבה נמסר כי תיאור האירוע לוקה בכלליות וכי בהיעדר נתונים קונקרטיים קיים קושי להתחקות אחר המקרה המתואר. עוד יובהר, כי כפי שנמסר מטעם הגורמים הרלוונטיים, בוצעה בחינה של כלל הרשומות ביומן המבצעים בחודש אפריל 2026 אולם לא נמצא תיעוד לאירוע כאמור. כן יצוין, כי אף ביחס למקרה האמור נפתחה בדיקה מקדימה במצ"ח, אולם הבדיקה נסגרה בהיעדר שיתוף פעולה מצידו של המתלונן.

ה. באירוע מאוקטובר 2025 נטען כי העותר 2 עוכב לאחר ששב עם משפחתו מהמרעה, בטענה כי הוא בונה באופן לא חוקי. על פי הנטען, כוח צה"ל שהוזעק למקום הורה לעותר 2 לנסוע אחריהם לבסיס צבאי, שם נאזק ועיניו כוסו. עוד נטען כי העותר 2 נגרר על הרצפה, נבעט בראשו ובפניו וכי כיבו עליו סיגריות. לטענתם, העותר 2 שוחרר בחלוף כשש שעות, מבלי שנחקר ונזקק לטיפול רפואי.

עיון ביומן המבצעים של חטיבת יהודה העלה כי באירוע מיום 26.10.25, שהתקיים בגזרת חטיבה 417, נמסר מהגמ"ר אודות בנייה בלתי חוקית במתווה פריקת ברזלים לטובת בנייה סמוך לרותם. בהגעת הכוח למקום האירוע היו מספר אנשים שהפריעו לכוחות. עוד עולה כי בהמשך לכך, החרימו הכוחות רכב וברזלים שנלקחו למוצב "ברוזה". פלסטיני אחד עוכב באישור מג"ד ונלקח למוצב "ברוזה" ושחרר לאחר 3 שעות. עוד נמסר, כי פרטי המקרה הועברו לבדיקה מקדימה של הפרקליטות המבצעית, ולאחר בחינת הנושא החליטו הגורמים הרלוונטיים על סיום הטיפול בהליך ללא נקיטת הליכים; זאת, בהיעדר שיתוף פעולה מצידו של המתלונן.

עוד יצוין בהקשר אחרון זה, כי המרחב האמור ידוע כמרחב בעל חיכוכים רבים ומהווה נקודה אליה חוברים הכוחות באופן תדיר. בהתאם, במסגרת הטיפול בעתירה, פרטי המקרה, כמו גם המקרים האחרים, הועברו לידיעתו של מפקד אוגדה 96.

1. באירוע מפברואר או מרץ 2026 נטען כי בשעה 12:30 לערך עוכב העותר 3 עת ששהה במערה עם עדיו. על פי הנטען, למקום הגיעו מתיישב וכוח צה"ל, אשר לקחו את מכשיר הטלפון שלו והכו אותו באמצעות מקל גומי. כמו-כן, נטען כי העותר 3 נאזק, עיניו כוסו והוא נלקח לבסיס בסוסיא. נטען כי החיילים הכו אותו אף במהלך הנסיעה. לטענתו, העותר 3 הוחזק בבסיס בסוסיא במשך למעלה מחמש שעות, במהלכן לא נחקר ובעוד החיילים המשיכו לאיים עליו, ולבסוף שוחרר אך מכשיר הטלפון שלו לא הוחזר לו.

מגורמי החטיבה נמסר כי תיאור האירוע לוקה בכלליות וכי בהיעדר נתונים קונקרטיים, ובפרט מועד האירוע, קיים קושי להתחקות אחר המקרה המתואר. בהקשר זה יובהר, כי במסגרת הטיפול בעתירה נעשו ניסיונות להתחקות אחר פרטי האירוע, אולם הבדיקות לא העלו דבר.

2. באירוע מאפריל 2026 נטען כי בשעה 12:00 לערך, עצרו שני ג'יפים צבאיים את העותר 4 ושאלו אותו מדוע הוא עם העדר והורו לו להתרחק 300 מטר. לטענתו, על אף שהתרחק העותר 4 לבקשתו, בכל זאת נאזק, עיניו כוסו והוא נלקח לבסיס צבאי ב"ברוש הבקעה". על פי הנטען, העותר 4 הוחזק בסמוך לשער הבסיס, בעודו אזוק וכפות על הרצפה ולאחר כ-4 שעות שוחרר בכביש 90 בצד הדרך.

עיון ביומן המבצעים של חטיבה 417 העלה כי באירוע מיום 4.4.26, התקבל דיווח על פלסטיני רעול פנים הלבוש במעיל צבאי ורוכב על גבי חמור במנחת בא"ח כפיר. בהמשך להגעת כוח הסיוע למקום האירוע, עוכבו 2 פלסטינים למוצב "ברוזה" באישור מג"ד ולאחר 3 שעות שוחררו. יצוין כי מרחב זה ידוע כמרחב בעל חיכוכים רבים ועל כן מהווה נקודה שאליה כוחות חוברים באופן קבוע ושוטף. כמו-כן, יוער כי אין תיעוד כלל לנטען על ידי העותר 4, מלבד למשך הזמן שעוכב.

ח. באירוע ממרץ 2026 נטען כי בשעה 10:00, עת שרעה את עדרו בסמוך לביתו, הגיעו אל העותר 4 מתיישבים אשר החלו לזרוק אבנים על העדר. לטענתם, המתיישבים קראו לכוחות ובהגיעם, ולאחר ששמעו את גרסת המתיישבים, עוכב העותר 4 ונלקח לבסיס ב"ברוש הבקעה", שם הוחזק למשך ארבע שעות שבמהלכן לא נחקר.

מגורמי החטיבה נמסר כי תיאור האירוע לוקה בכלליות וכי בהיעדר נתונים קונקרטיים קיים קושי להתחקות אחר המקרה המתואר.

ט. באירוע מיום 7.12.25 נטען כי העותר 5, עוכב על ידי חיילים, הוחזק בתנאים קשים, ושחרר כעבור למעלה משלושים שעות, לאחר שהוגשה בקשה לבית המשפט הצבאי לשחררו.

מגורמי חטיבת יהודה, נמסר כי לא עלה כל תיעוד לאירוע המתואר ואף לא עלה דבר מחיפוש מידע רלוונטי בהתאם לזהותו של העותר. זאת ועוד, יצוין כי מבדיקת מספר ההליך שהובא בסעיף 48 לכתב העתירה (ה"ת 25-12-21697) עולה כי ההליך האמור אינו קיים.

35. כפי שניתן להיווכח, המשיבים מייחסים חשיבות רבה בבירור הטענות שהובאו לפתחם. בתוך כך, נבקש לעדכן כי האירועים הפרטניים המפורטים בעתירה הועברו לבחינת הפרקליטות לעניינים מבצעיים, אשר אמונה על בדיקת מידע המעלה חשד לביצוע עבירה פלילית על-ידי חיילי צה"ל במהלך פעילות מבצעית.

בחינה זו הובילה לפתיחה בהליכי בדיקה מקדמית ביחס לכמה מהאירועים המפורטים. כך, 7 מהאירועים הועברו לבדיקה מקדמית של מצ"ח – 5 מבין האירועים עודם בבדיקה ולכן קיים קושי להתייחס אליהם במסגרת תגובה זו, ובצד האמור שני אירועים נסגרו בשל חוסר שיתוף פעולה מצידם של המתלוננים. ברי, כי לאחר השלמת הבדיקות הנדרשות ביחס לאירועים שעודם בבחינה, התוצרים יועברו לתביעה הצבאית לבחינה האם קיים חשד לביצוע עבירה פלילית שמצדיק פתיחה בחקירה.

3.2. התייחסות לסעדים המבוקשים

36. המשיבים עמדו לעיל בהרחבה על כך שהפקודות והנהלים הצבאיים קובעים מפורשות את אופן הפעלת סמכות העיכוב – על מיקומה, משכה ומאפייניה השונים – וכי פעולות לחידוד והבהרת הדין אל מול הכוחות הפועלים במרחב ננקטו ועוד ינקטו בהמשך, באופן עתי ושוטף. כל זאת, במטרה להבטיח כי הפקודות והנהלים מיושמים כראוי; וכי את שלא הותר והוסדר בפקודה ובנהלים – אין לעשות.

בנוסף, כפי שפורט בהרחבה לעיל, האירועים השונים שפורטו בעתירה נבדקו, ובהתאם הובא הפירוט כפי שנמסר מטעם גורמי הביטחון הרלוונטיים. בהקשר זה יובהר, כי המאמץ לבצע תחקור בזמן אמת והפקת לקחים מכל אירוע יימשך.

כעת, ועל יסוד כלל האמור לעיל, יפנו המשיבים להצגת התייחסותם ביחס לכל אחד מראשי הצו על-תנאי.

37. **אשר לסעד הראשון שהתבקש בעתירה**, בעניין הפסקת ביצוע עיכובים ללא עילה חוקית וללא קיומו של חשד סביר, בניגוד להוראות הצב"ט, המשיבים ישובו וידגישו כי הוראות הצב"ט והוראות הנוהל הפיקודי קובעים את העילות בגינן ניתן לעכב אדם, את אופן העיכוב ואת משכו. עוד יובהר, כי כל מקרה שבו נבחן הצורך בעיכוב, נבחן על ידי גורמי הביטחון בהתאם לנסיבותיו, וכי ההנחיות מחודדות לכוחות הפועלים. טענות פרטניות שמובאות בפני גורמי הצבא נבדקות מול הגורמים השונים, ובמקרים אשר מעלים חשד לפלילים ניתן להגיש תלונה למשטרה צבאית חוקרת.

38. **אשר לסעד השני שהתבקש בעתירה**, שעניינו הבאת אדם שעוכב לתחנת משטרה או לבסיס צבאי לשם חקירתו בלבד, המשיבים יבהירו כי לאור המורכבות הביטחונית השוררת באזור, הנחיות הנוהל קובעות כי בהתאם למשך העיכוב, על הכוחות להעביר את המעוכב לבסיס או מוצב קרוב. לפיכך, גם ביחס לסעד זה ניתן מענה ברור, הן במישור ההנחיות, הן במישור הטמעתן.

39. **אשר לסעד השלישי שהתבקש בעתירה**, שעניינו איסור על איזוק וכיסוי עיני המעוכבים: ככלל, איזוקם וכיסוי עיניהם של מעוכבים ייעשה רק בהינתן צורך מניעתי נקודתי בכך. נכון להיום, ההוראות בדבר איזוק מעוגנות בנוהל הפיקודי. כאמור לעיל, ביחס לכיסוי עיניים צפויה ההוראה הרלוונטית לעבור תיקון כך שייקבע כי אין לכסות את עיניהם של המעוכבים בעת הימצאותם בשטח והדבר יתאפשר רק במידת הצורך ורק במקרים בהם המעוכבים יועברו לבסיס צבאי; וכן כי לאחר הגעתם של המעוכבים לחדר מאובטח בבסיס, יוסר כיסוי העיניים.

בצד האמור יובהר, כי בבסיס ההוראה הנוגעת לכיסוי עיניים עומדים טעמים מובהקים. כך, במקרים המתאימים, מועברים המעוכבים לבסיסי צה"ל הסמוכים, כך שמטעמים ביטחוניים מובהקים יש לכסות את עיניהם בטרם כניסה לבסיס ולעיתים גם במהלך הנסיעה ברכבים הצבאיים אשר מכילים כלי נשק ומערכות צבאיות אשר יש טעם במניעת חשיפתם למעוכבים, וכן גם לשם מניעת בריחה אפשרית והכל בהתאם לנסיבות העניין.

40. **אשר לסעד הרביעי שהתבקש בעתירה**, בעניין איסור על החרמת החפצים של המעוכבים: המשיבים ידגישו, כי ככל שבמסגרת העיכוב נתפסו חפצים ששייכים למעוכבים, הוחזקו באופן חוקי, ואינם נדרשים במסגרת בירור מעצר או החקירה – יש להשיבם למעוכבים בעת שחרורם. ככל שקיים מקרה קונקרטי שבו לא הוחזר למעוכב חפץ שנלקח ממנו במסגרת העיכוב, ניתן לפנות באופן פרטני לבירור מול הגורמים הרלוונטיים במת"ק.

יצוין, כי ממילא גורמי המת"ק יוצרים באופן יזום קשר עם הקישור הפלסטיני ומעבירים אליהם את החפצים.

41. **אשר לסעד החמישי שהתבקש בעתירה**, שעניינו דרישה לשחרור מעוכבים במקום שבו עוכבו ובשעת לילה - לביתם: המשיבים יטענו כי בהתאם להוראות הדין החל באזור לא קמה חובה למשיב לשחרר את המעוכבים חזרה למקום עיכובם, ובצד האמור יובהר כי כפי שנמסר מטעם קצין אג"מ פיקוד מרכז, ההנחיה היא לשחרר את המעוכבים בנקודות מרכזיות בסמוך לבסיס או למוצב שבו עוכבו.

בהשוואת האמור להבאתו של אדם לתחנת משטרה, הרי שבמקרה זה, אותו אדם לא מושב למקום העיכוב או המעצר. בנוסף העברת מעוכבים וליוויים ייצור נטל לוגיסטי משמעותי על הכוחות להשבתם למקום העיכוב או לביתם. לצד זאת, כאמור לעיל, על פי הנמסר מגורמי הצבא, מעוכבים אשר מועברים לבסיסים או מוצבי צה"ל **מושבים לנקודות מרכזיות**, דוגמת מחסומים, צירים מרכזיים וכיו"ב.

42. **אשר לסעד השישי שהתבקש בעתירה**, בעניין הקמת מנגנון לאיתור מעוכבים: כאמור לעיל, כיום הדיווח על המעוכבים עובר למת"ק הגזרתי, ופניות בנושא מועברות למת"ק מהמנגנונים והקישור הפלסטיני ונענות בהתאם. בהתאם, ומשישנה דרך לברר מידע על אודות מעוכבים, המשיבים יטענו כי גם דין סעד זה להידחות.

43. **אשר לסעדים השביעי והשמיני**, שעניינם קביעת חובת דיווח מעל עשרים דקות ועריכת ביקורת שבועית. ראשית, במסגרת סעיף 27 לצו נקבע כי:

"עם תום העיכוב, יערוך מבצע העיכוב דוח, שבו יפרט את שמו של מי שעוכב, סיבת העיכוב ומשך העיכוב, אם נתקיים אחד מאלה:
(1) האדם הובא למקום בו מצוי בעל סמכות חקירה כדין;
(2) האדם עוכב לפרק זמן של שלוש שעות או יותר".

בנוסף, כפי שפורט בהרחבה לעיל, הנוהל מסדיר אף הוא את אופן ביצוע העיכוב וכן הוראות נלוות לו. במסגרת זו, הנוהל קובע חובת תיעוד עם תום העיכוב, במקרים בהם אדם עוכב לשלוש שעות ומעלה, או במקרים בהם המעוכב נלקח למקום שבו צפוי להיחקר. כן יובהר, כי לא נקבעה הוראה המקימה חובת דיווח תוך פרק זמן קצוב, מה גם שכפי שנמסר מטעם הגורמים הרלוונטיים, בשים לב להיקף העיכובים החודשי בגזרת איו"ש, הטלת חובת דיווח בחלוף 20 דק' מביצוע העיכוב תטיל נטל בלתי סביר על הכוחות הפועלים בשטח. בצד האמור, יובהר כי קצין אג"מ פיקוד מרכז יבהיר למפקדים בשטח כי מצופה כי יועבר דיווח ביחס לכל עיכוב המבוצע, תוך פרק זמן סביר.

אשר לביקורות השבועיות – הדבר נמצא בימים אלה בבחינה של קצין אג"מ פיקוד מרכז, כחלק מהבחינה הכוללת הנוגעת לעיכובים באיו"ש.

44. סיכומם של דברים : בעתירה דנן התבקש בית המשפט הנכבד להוציא לפניו צו-על-תנאי המורה על אסירת פרקטיקות הנוגעות לביצוע עיכובים באיו"ש, וכן בנוגע לנהלים הרלוונטיים לעניין זה ופעולות הננקטות על-ידי הגורמים המוסמכים בצבא בהקשר זה.

בנסיבות אלו, עמדת המשיבים היא כי העתירה מיצתה את עצמה ודינה להימחק.

45. העובדות המפורטות בתגובה זו, למעט העובדות המפורטות בפסקאות 29, 34 א, 34 ד, 34 ה, 35, 40 ו-42, ייתמכו בתצהירו של אל"ם רועי יתח, קצין האג"ם של פיקוד המרכז, אשר קרא ואישר את התגובה. בשל טעמים טכניים לא עלה בידו של המצהיר לחתום על התצהיר, ובהתאם תצהירו החתום יוגש בהקדם.

העובדות המפורטות בפסקאות 29, 40 ו-42 לתגובה זו ייתמכו בתצהירו של סא"ל חכים חליל, רע"ן אג"ם במינהל האזרחי, אשר קרא ואישר את התגובה. בשל טעמים טכניים לא עלה בידו של המצהיר לחתום על התצהיר, ובהתאם תצהירו החתום יוגש בהקדם.

היום, ל' באב התשפ"ו

13 באוגוסט 2026

מטר בן ישי, עו"ד
עוזר ראשי במחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה

סגן מנהל מחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה